

Signalizácia

Upozorňujeme na výskyt hmyzieho škodcu – fúzavky cesnakovej, ktorá môže spôsobovať významné škody najmä na porastoch cesnaku, ale aj na ďalších druhoch cibulovej zeleniny. Škodca je rozšírený na celom území Európy. Dospelý jedinec dosahuje dĺžku 9 – 10 mm a rozpätie krídel približne 18 mm. Telo má hnedo sfarbené a pokryté jemnými chlpkami. Krídla sú prevažne priehľadné, so sivastým leskom a dvoma priečnymi tmavohnedými pásikmi. Vajíčka sú biele, približne 1,2 mm dlhé. Larvy dorastajú do veľkosti až 10 mm a majú valcovité biele telo. Po vyliahnutí sa larvy zavrtávajú do výhonkov rastlín, kde sa živia mladými listami. Približne v polovici mája opúšťajú hostiteľské rastliny a kuklia sa v okolitej pôde. Kukly sú oválne, červenohnedé, s dĺžkou približne 7 mm. Dospelé jedince sa liahnu začiatkom júna. Následne už ďalšie škody nespôsobujú, prezimujú a rozmnožujú sa až v nasledujúcom roku. Škodca má jednu generáciu ročne. Počiatočné napadnutie býva spravidla ťažko pozorovateľné, keďže larvy poškodzujú vnútorné mladé listy. Viditeľné príznaky sa objavujú až počas rastu rastlín, keď sú poškodené listy vytláčané smerom von. Poškodenie sa najčastejšie prejavuje na skorých jarných výsadbách cibulovej zeleniny (cesnak, cibuľa, pór). Napadnuté rastliny nevytvárajú cibule a vykazujú zakrpatený rast.

V rámci preventívnej ochrany sa odporúča zakrytie porastov hostiteľských rastlín ochrannými sieťami alebo netkanými textíliami. Zakrytie je vhodné realizovať čo najskôr na jar, už počas prvých slnečných dní alebo pri zvýšení teplôt nad 5 – 7 °C. Pri jarných výsadbách možno termín prispôbiť aktuálnemu vývoju rastlín. Porasty sa odporúča ponechať zakryté približne do polovice až konca apríla. Chemickú ochranu je vhodné vykonať po oteplení nad 10 °C, keď začína nálet dospelých jedincov na hostiteľské rastliny. Na chemickú ochranu sú autorizované/povolené insekticídy s účinnou látkou lambda-cyhalothrin – Karate Zeon 050 CS, Karathe Zeon 5CS, Ninja Zeon 5 CS, Vaztak Pro, Sentinel a Kusti, ktoré sú dostupné pre profesionálneho používateľa. V malospotrebitel'skom balení, vhodné pre záhradkárov, sú dostupné Karate Zeon 5 CS a iba v malobalení Samuraj.

Počas jarných prác odporúčame venovať pozornosť prezimujúcim štádiám škodcov ovocných druhov (vajíčka, larvy, kukly a dospelé jedince). Mechanické opatrenia vykonané v predjarnom období dokážu výrazne znížiť ich výskyt počas celej vegetácie.

Vlnovník ríbezl'ový napáda najmä čierne ríbezle. Prejavuje sa zdurenými púčikmi, ktoré nepučia alebo zasychajú. Napadnuté púčiky je potrebné pri reze odstrániť a zlikvidovať.

Podobník tipuľovitý poškodzuje ríbezle a egreše. Larvy vyžierajú chodbičky vo výhonkoch, čo spôsobuje vädnutie a odumieranie konárikov. Keďže sa vyvíjajú vo vnútri dreva, najúčinnnejšou ochranou je mechanické odstránenie napadnutých výhonkov.

Byľomor ostružinový napáda najmä maliny. Larvy sa vyvíjajú vo výhonkoch, kde vytvárajú hálky a oslabujú rastliny, ktoré sa následne ľahko lámu. Škodca sa častejšie vyskytuje v starších a zanedbaných porastoch.

Hrčiarka ostružinová vytvára na výhonkoch charakteristické hálky s viacerými komôrkami obsahujúcimi larvy. Napadnuté výhonky sú krehké, zasychajú a slabo rodia.

Významnými škodcami sú aj mníšky, ktoré pri premnožení spôsobujú holožery listov. Prezimujú vo vajíčkach alebo v zimných hniezdach na koncoch letorastov. Najúčinnnejšou ochranou je mechanické odstránenie vajíčkových zhlukov a zimných hniezd, čiastočne pomáha aj predjarný postrek.

Pri uvedených škodcoch je najúčinnnejšou ochranou **mechanické odstránenie a likvidácia napadnutých výhonkov**. Ide o šetrný spôsob, ktorý obmedzuje ďalšie šírenie škodcov. Pri drobnom ovocí sa nereže jednoročné drevo, na ktorom sa tvorí úroda; odstraňujú

sa najmä konce výhonkov s viditeľnými príznakmi napadnutia (deformácie, zdureniny). Opatrenia je vhodné vykonávať v predjarnom období, keď sa už neočakávajú silné mrazy pod -10°C .

Ing. Maroš Lučaj

ÚKSÚP – OOR

2.3.2026